

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
The Academic Administrations Affecting the Management of Active Learning
in Basic Educational Institutions under the Secondary Educational Service
Area Office Surin

ภรณ์กนก เต็มใจ¹, ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ², พิชัย สุริยะสุขประเสริฐ³

สุชิน ม่วงมี⁴ และ วิราภรณ์ ส่องแสง⁵

Pornkanok Termjai¹, Saksit Khattiyasuwan², Pichai Suriyasookprasert³

Suchin Mungmee⁴, and Wiraporn Songsang⁵

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏภาคย์

Master of Education (Educational Administration) Faculty of Liberal Arts, Rajapark Institute, Thailand

E-mail: pornkanok.tj@gmail.com

Received April 18, 2024; Revised June 8, 2024; Accepted June 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการและระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการสร้างสมการพยากรณ์ของการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท มีค่าความเชื่อมั่น .973 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวก 3) ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสามารถพยากรณ์

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้ร้อยละ 91 สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์

Abstract

The purpose of this research is to study the level of academic administration and the level of active learning management. Study the relationship between academic administration and active learning management and create a forecasting equation for academic administration that affects the active learning management of basic education institutions under the Secondary Educational Service Area Office in Surin. The research instrument was a 5–point rating scale questionnaire based on the Likert method. It has a confidence value of .973. Use ready-made social science programs to analyze data, use means, and standard deviations, and use Pearson correlation coefficients and stepwise multiple regression analysis to test hypotheses statistically. The results were as follows: 1) Academic administration and active learning management of basic educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office in Surin, overall, are at the highest level. 2) The relationship between academic administration and active learning management in basic educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office in Surin was found to have a positive correlation. 3) Academic administration factors include media development. Innovation and technology can predict proactive learning management at 91 percent. It can be concluded that academic administration Media development Innovation and technology affect the active learning management of basic educational institutions under the Surin Secondary Educational Service Area Office at the highest level.

Keywords: academic administrations; active learning; the secondary educational service area office Surin

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นต้องประกอบด้วยหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและระบบการบริหารจัดการซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญกล่าวคือ หลักสูตรนั้นจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น และมีความเป็นสากลทัดเทียมมาตรฐานโลก ที่มีเนื้อหาที่จำเป็นต่อการเรียนรู้

โลกปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและหลากหลายกับสภาพความเป็นอยู่ที่เป็นจริงของชุมชน หรือสังคม กระบวนการเรียนการสอนต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นการค้นคว้าสร้างความรู้ร่วมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน (Ministry of Education, 2008)

จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะผลผลิตของสถานศึกษาคือการสร้างมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญ ซึ่งบุคลากรทุกคนหรือผู้ที่ทำหน้าที่ทางด้านงานวิชาการจะต้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ได้อย่างเต็มที่ และเกิดประสิทธิผล ซึ่งในความเป็นจริงแล้วปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยติดลัทธิบริโภคนิยม ติดโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ติดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน หมกมุ่นกับเรื่องทางเพศ และความบันเทิงต่าง ๆ นำมาซึ่งการทะเลาะวิวาท การตั้งครรภ์ในวัยเรียน และเป็นการเพิ่มอัตราเด็กออกกลางคัน ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม จากข้อมูลการวัดและประเมินผลในระดับนานาชาติ PISA 2022 พบว่าใน ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์อยู่ในอันดับค่อนข้างท้าย ซึ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศในอาเซียน ทั้งที่เรามีการวางแผนและพัฒนาศึกษามาก่อนก็ตาม (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2022)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหาอีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง (Meyers & Jones, 1993) ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะของศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้จะประสบความสำเร็จได้นั้น องค์ประกอบที่สำคัญนอกจากผู้เรียนแล้ว คือ “ครูผู้สอน” มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และมีทักษะการสอนแบบ Active Learning

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทั้งสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน รวมไปถึงภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อเป็นการยกระดับสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและมาตรฐานอีกด้วย จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์พบว่า ผลการทดสอบระดับชาติทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนลดลง เนื่องมาจากขาดการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และการเปิดชั้นเรียนยังไม่ครบทุกคน (The Secondary Educational Service Area Office Surin, 2022)

บทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนการจัดการศึกษาชาติและนโยบายการศึกษาของรัฐ เพื่อให้สามารถนำผล

วิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนางานบริหารงานวิชาการเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาและผู้เรียนให้เป็นผู้มีความพร้อมทางด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรการจัดการศึกษาของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม มีความรู้ มีคุณธรรม และทักษะตามศักยภาพมีความเป็นพลเมืองที่ดีอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจจัดการศึกษา (Wongyee, 2015) เนื่องจากเป็นการบริหารงานส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา หรือโรงเรียน มีขอบข่ายที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการนิเทศการศึกษา (Tanguthairuang, 2014) ซึ่งการบริหารวิชาการเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารควรร่วมมือกับคณะครูเพื่อกำหนดมาตรการและวิธีการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ มีศักยภาพ เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการศึกษา มีสมรรถนะหลักและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วน และเป็นการดำเนินงานวิชาการและการปฏิบัติงานของครูตาม

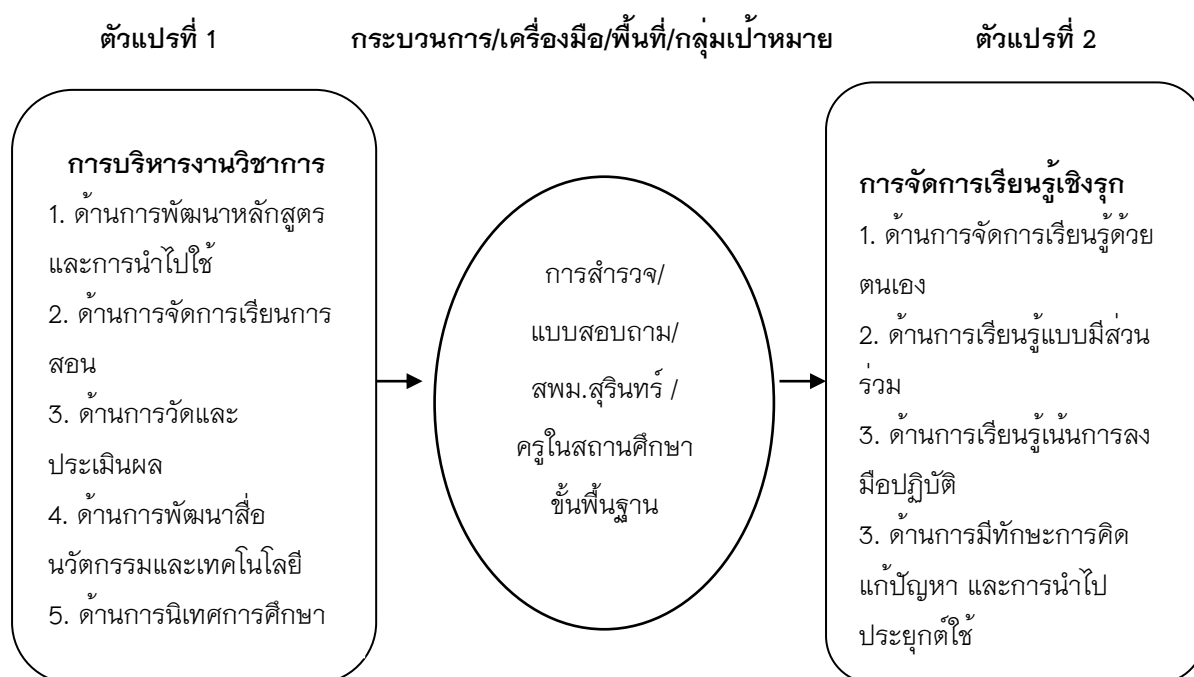
ภารกิจหลักรวมทั้งนำไปสู่การผลิตผลงานวิชาการและสร้างคุณค่าในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม (Putthama, 2017)

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น (Promphasit, 2016)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การบริหารงานวิชาการส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารงานวิชาการ ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังจะเห็นได้ว่า ขอบข่ายงานบริหารวิชาการมีส่วนทำให้การจัดการชั้นเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาส่งเสริมด้านความรู้ มีทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมสามารถคิด แก้ปัญหา ครูผู้สอนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรนี้มาศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ได้ข้อมูลและสามารถนำไปพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้านต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 85 โรงเรียน จำนวน 2,701 คน (The Secondary Educational Service Area Office Surin, 2023)

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ทั้งหมดจำนวน 85 โรงเรียน โดยมีครูผู้สอน ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 2,701 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 โดยการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 337 คน โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นขั้นของการสุ่มอย่างง่าย การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ตามสัดส่วนของแต่ละสถานศึกษา หลังจากนั้นเลือกครูผู้สอนของแต่ละขนาดสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .973

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .973

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ 1) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Congruence : IC) 2) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation) โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment Coefficient of Correlation) 3) หาค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) 2) การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีสาระสำคัญดังนี้

ตารางที่ 1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้	4.76	.43	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.71	.36	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.63	.37	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.78	.36	มากที่สุด
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.82	.34	มากที่สุด
รวม	4.74	.31	มากที่สุด

ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา และน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.78	.34	มากที่สุด
2. ด้านการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	4.76	.34	มากที่สุด
3. ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ	4.73	.40	มากที่สุด
4. ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้	4.79	.34	มากที่สุด
รวม	4.77	.31	มากที่สุด

ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ และน้อยที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r = 0.89$)

4. การพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ นำมาวิเคราะห์ 5 ด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี สามารถอธิบายความแปรปรวนของการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปร พยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 91.0

เมื่อนำมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .31 + .20X_4$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยมีประเด็น อภิปราย ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก ที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา และน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจาก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้มีการนิเทศ ให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษาและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูผู้สอนให้มี การปรับปรุงพัฒนาตัวครูและนักเรียน ตลอดจนกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามการจัดเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหลักสูตร ตลอดจนร่วมมือกันในการพัฒนาด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khuna-ek (2020) ได้วิจัยแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการศึกษพบว่า สภาพปัจจุบัน

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ และน้อยที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวก ทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา(Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง

ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน และมีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาดน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Phinla et al. (2024) เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และผลการศึกษาคำคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.91$) กล่าวคือ เมื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีนั้น จะต้องอาศัยด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจทั้งด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร อย่างถูกต้องถูกแนวทาง เพราะเมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามหลักสูตร ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า หา

ความรู้ด้วยตนเอง ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของตนเองโดยที่ผู้สอนอยู่ในฐานะผู้คอยแนะนำ ชี้แนะในการจัดการเรียนรู้

สอดคล้องกับ Suaykhakao (2018) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ว่าสถานศึกษาควรจัดการอบรมให้ความรู้ในการผลิตสื่อ นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการภายใต้โครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา สถานศึกษาควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินสื่อ นวัตกรรม ในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา ควรให้ครูผู้สอนทำการวิเคราะห์หวัจจัย ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

4) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์พบว่า จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและสามารถทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบได้ซึ่งครูก็เป็นอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญที่ให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของสถานศึกษากำหนดไว้ ที่ในยุคปัจจุบันส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้ชี้แนะ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ McKeachie (2008) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนแบบ บรรยาย และแบบ Active Learning พบว่า การเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ผลการเรียนรู้ ไม่ต่างจากการสอนแบบบรรยาย และดีกว่าการสอนแบบบรรยายในด้านการพัฒนาทักษะการคิด การเขียน การทำงาน กลุ่มการนำเสนอที่สำคัญผู้เรียนชอบเรียนแบบ Active Learning มากกว่าแบบบรรยาย

สรุปผล

ผลการศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สรุปได้ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา และน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล

2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีทักษะการคิด แก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ และน้อยที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ

3) การบริหารงานวิชาการที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง

4) ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์พบว่า จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอธิบายความแปรปรวนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้กับผู้เรียนได้ และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1) ด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรดำเนินงานพัฒนาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรกำหนดแนวทางและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาด้านการวัดและประเมินผล พร้อมทั้งเป็นผู้นำด้านการวัดและประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สถานศึกษาควรดำเนินงานพัฒนาด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ ควรกำหนดแนวทางและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาด้านการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

1.3 การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวก ดังนั้นทางสถานศึกษาควรมีการพัฒนางานวิชาการ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในภาพรวม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนครบทุกด้าน

1.4 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงควรพัฒนาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา เช่น มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อด้านการบริหารวิชาการหรือไม่อย่างไร

2) เนื่องจากผลการวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยควรศึกษาวิจัยในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เห็นผลการวิจัยที่แตกต่างกัน

References

- Khuna-ek, T. (2020). *Development of Guideline for Academic Administration in Small School under the Office of the Secondary Education Service Area 24*[Master's Thesis, Mahasarakham University]. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1315/1/58010586015.pdf>

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- McKinney, K. (2010). *Active learning*. Illinois State University. Center for Teaching, Learning & Technology. <http://www.cat.ilstu.edu/additional/active.php>
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom*. Jossey-Bass.
- Ministry of Education, Thailand. (2008). *Basic education core curriculum: B.E. 2551*. Ministry of Education, Thailand.
- Phinla, W., Phinla, W., & Mahapoonyanont, N. (2024). Development of an Instructional Model Based on Active Learning Approach to Promote Higher Order Thinking Skills in History Subject for Students in Small Size Schools. *Journal of Yala Rajabhat University*, 19(1), 29–39. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yrh/article/view/266209>
- Promphasit, P. (2016). *The Development of Problem-solving Thinking Ability Taught by Active Learning Approach of Prathomsuksa Six Students Bannaiphol School (Mansuwan Upatham), Bang Bon District, Bangkok*[Master's thesis, Silpakorn University].
- Putthama, S. (2017). *Academic Administration of Educational Institution Administrators According to the Opinions of Teachers in Chatuchak District Office Bangkok*. http://www.edujournal.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-2-1_1528171383_5912470050.pdf
- Suaykhakao, K. (2018). *Academic Affairs Administration of Rachineeburana School Secondary Education Office Service Area 9*[Master's Thesis, Silpakorn University]. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/2208>
- Suphannee, C. (2014). Learning management in the 21st century. *IPST Magazine*, 42(186), 3–5. <https://emagazine.ipst.ac.th/186/IPST186/assets/common/downloads/IPST186.pdf>
- Tanguthairuang, T. (2014, Aug 25). *Academic Administration*. <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-38314050/38314050>
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2022). *Pisa Thailand 2022* <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>
- The Secondary Educational Service Area Office Surin. (2022). *Performance report 2022*. The Secondary Educational Service Area Office Surin.
- Wongyee, R. (2015). *Teachers' Academic Administration of Rattanakosin Technological College the office of Laksi District under Bangkok Metropolitan Administration*[Master's thesis, Dhurakij Pundit University]. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/156640.pdf>